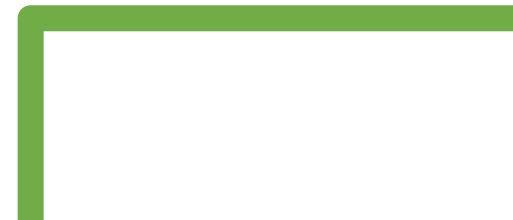
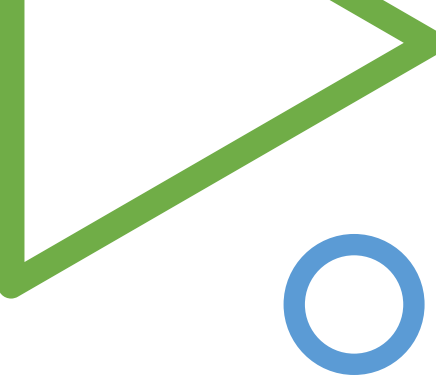

Motoriikan haasteet ja niiden yhteydet oppimiseen

Piritta Asunta, johtava asiantuntija,
Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Likes

Anni Lindeman, yliopistonopettaja,
Jyväskylän yliopisto

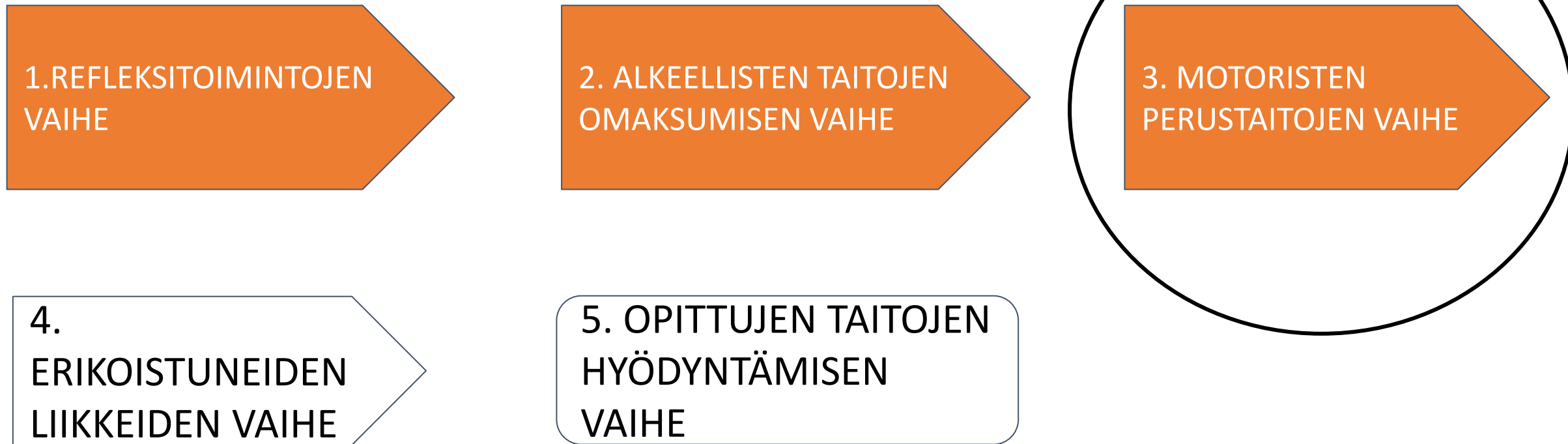

Tällä
videolla:

1. Motorisen oppimisen vaikeudet ja motorinen kehitys
 2. Taidon oppimisen kulmakivet
 3. Miten oppimista voidaan yleisesti tukea?
 4. Motorisen oppimisen vaikeudet toiminnallisessa oppimisessa
 5. Toiminnallisen oppimisen mahdollisuudet
-

Motorisen kehityksen vaiheet

Motoriset perustaidot ovat karkeamotorisia taitoja ja niiden yhdistelmiä, joita lapsen on mahdollista hallita jo ennen kouluikää. Motoriset perustaidot jaetaan tasapainotaitoihin, liikkumistaitoihin ja välineenkäsittelytaitoihin (Donnelly ym. 2017).

Ihminen tarvitsee motorisia perustaitoja läpi elämän selviytyäkseen itsenäisesti arkielämän edellyttämistä motoriikkaa vaativista haasteista (Iivonen 2008; Sääkslahti 2005)

Motoristen perustaitojen oppimisen vaihe

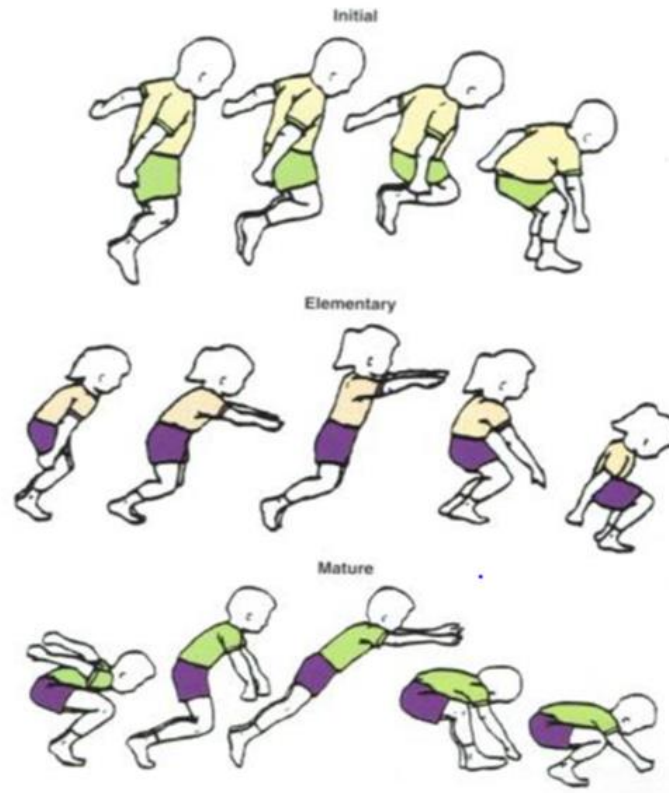
(2-8v.)

Karkeamotoriikka

Kehon suurilla lihasryhmillä aikaansaatuja liikkeitä, kuten kävelyä, juoksu, hyppiminen, heittäminen ja kiinniottaminen.

Hienomotoriikka

Kehon pienten lihasten hallintaa ja niiden avulla aikaansaatuja liikkeitä, kuten käden toimintoja ja liikkeiden sujuvuutta esimerkiksi piirtämällä, kengän nauhojen sitomalla, napittamalla, ompelemalla ja leikkaamalla.

Havaintomotoriset taidot

“Taitoja, joilla lapsi hahmottaa omaa kehoaan ja sen eri osia suhteessa ympäröivään tilaan, käytettävään aikaan ja voimaan” (Numminen 2005, 60).

Esim. Kehonhahmotus, kyky liikkua tilassa, sekä rytmin ja samanaikaisuuden hallitseminen

LAPSI

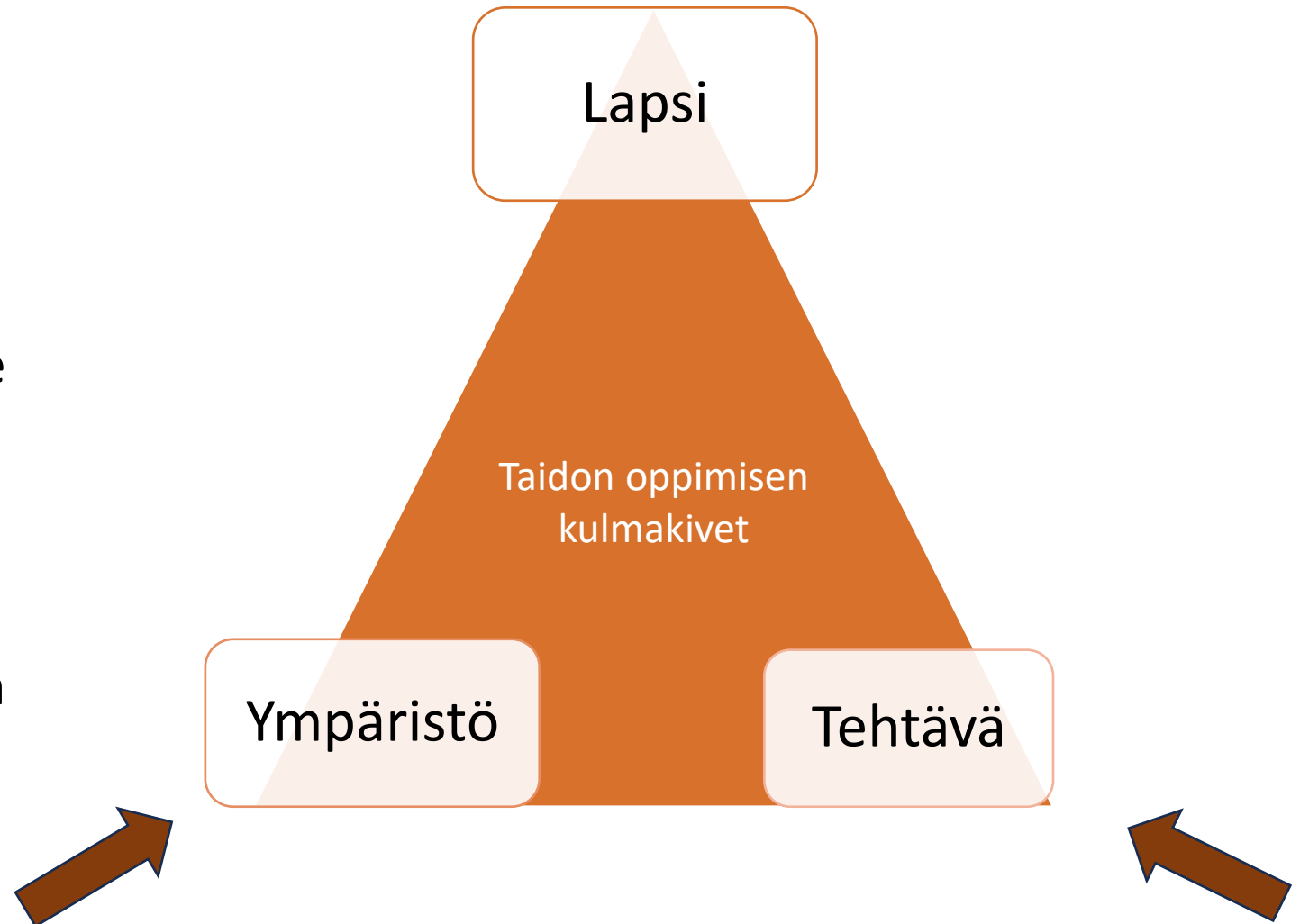
= ikä, kehon ominaisuudet, kyvyt, taidot, tunteet

TEHTÄVÄ

= tavoite, säännöt, välineet, palaute

YMPÄRISTÖ

= paikka, maaston muodot, valaistus, taustamelu, tilan koko...

Ympäristön ja tehtävän vaatimukset – motoristen taitojen luokittelu

Ympäristö	Keho paikalla		Keho liikkeessä	
	Ei esinettä	Esineen kanssa	Ei esinettä	Esineen kanssa
Pysyvyys Ei tilanteiden välistä vaihtelua	1A • paikalla hyppely	1B • heittäminen	1C • eteenpäin hyppely	1D • heittäminen juoksusta
Pysyvyys Tilanteiden välistä vaihtelua	2A • paikalla hyppely erilaisilla alustoilla	2B • heittäminen erilaisilla palloilla	2C • eteenpäin hyppely erilaisilla alustoilla	2D • heittäminen erilaisilla palloilla juostessa
Liike ympäristössä Ei tilanteiden välistä vaihtelua	3A • hyppynarulla hyppely (toiset pyörittävät)	3B • heittäminen liikkuvaan maaliin	3C • eteenpäin hyppely heiluvien narujen välissä	3D • heittäminen liikkuvaan maaliin juostessa
Liike ympäristössä Tilanteiden välistä vaihtelua	4A • hyppynarulla hyppely (toiset pyörittävät), pyöritystapa ja -nopeus vaihtelevat	4B • heittäminen erikokoisiin liikkuviin maaleihin	4C • eteenpäin hyppely liikkuvien kavereiden seassa	4D • heittäminen erikokoisiin liikkuviin maaleihin juostessa

Taulukko 5. Hypyn ja heiton muuntelu

[Loikkiksella Ketteräksi, Gentilen malli]

Miten oppimista voidaan yleisesti tukea?

- Tehtävän / taidon pilkkominen osiin
- Annetaan lisää aikaa tehtävien tekemiseen, vältetään aikapaineen tuntua
- Minäpystyvyyden ja motorisen pätevyyden vahvistaminen

[Blank ym. 2019; Jane ym., 2016; Jelsma ym., 2015; Timler ym., 2017; Viholainen ym. 2014]

Mielikuvaharjoittelu
yhdistettynä
havainnointiin

(AOMI - Action
Observation, Motor
Imaginary)

[Scott ym. 2020, 2023; Marshall ym. 2020; Subara-Zukic ym. 2022]

Motorisen oppimisen vaikeudet toiminnallisessa oppimisessa

- Tarkkaavuuden haasteet
- Toiminnanohjauksen haasteet (ärsykekontrolli, työmuisti, toiminnan suunnittelu)
- Kaksoistehtävät työläämpiä ja kuormittavampia (dual-task)

[Houwen ym. 2017; Krajenbrink ym. 2023; Lingam ym. 2010; Pieters ym. 2012]

Toiminallisen oppimisen mahdollisuudet 1/2

- Erotetaan liikkuminen ja muu oppiminen omiksi paloikseen
- Kaksoistehtävien (dual-task) hyödyntäminen etenkin taitoja kertaavassa käytössä
 - esim. kerrataan jo opittua matemaattista taitoa ja yhdistetään se hyvin hallittuun motoriseen tehtävään
(huom! kaksoistehtävien välttäminen uuden taidon opettelussa)
 - Eriyttäminen myös motorisen taidon mukaan

Toiminallisen oppimisen mahdollisuudet 2/2

- Tehtävän rakenne ja struktuuri
 - kuvat, symbolit, värit...
- Toimintojen toistuvuus ja rutiinit
- Selkeät toimintaohjeet
 - tue muistia kuvin ja tekstein, palastele työskentelyvaiheet
- Palaute ja sanoittaminen

[Gomez & Sirigu, 2015]

Kun sinä ennakoit, minä onnistun

- ✓ Muokkaa tehtävää
- ✓ Alenna odotuksiasi
- ✓ Opeta toiminnan suunnittelua ja toimintatapoja
- ✓ Muokkaa ympäristöä
- ✓ Ymmärrä lasta ja vaikeuden aiheuttamia haasteita

